

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Misiurna

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Kowalczyk - Diaków

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2014r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa S. L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w K.

o zapłatę

1.umarza postępowanie w zakresie cofniętego powództwa o zapłatę kwoty 788,61 zł ;

2.oddala powództwo w pozostałej części ;

3.zasądza od powódki S. L. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w W. kwotę 180zł (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21 lutego 2012r. powódka S. L. domagała się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratury Rejonowej w (...) kwoty 12.000 zł stanowiącej odsetki ustawowe za czas poręczenia majątkowego udzielonego w postępowaniu karnym w kwocie 30.000 zł naliczonych za okres od dnia 22 grudnia 2008r. do dnia 19 stycznia 2012r.

W uzasadnieniu wskazała, że postanowieniem z dnia 27 marca 2008r. Sąd Rejonowy w (...) zastosował wobec powoda L. L. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Zarzucono mu popełnienie czynu zabronionego z art. 59 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Okres przypisany w opisie czynu był tożsamy z okresem ujętym w sprawie prowadzonej przed Sądem Okręgowym w G. w sprawie (...), która dotyczyła tego samego zarzutu. Po jego aresztowaniu przez okres kilku tygodni jego rodzice nie mogli uzyskać zezwolenia na widzenie. Powódka miała zamiar dostarczyć powodowi książki, aby mógł rozpocząć przygotowania do egzaminu dojrzałości, jednakże prokurator nie wyraził na to zgody, oświadczając iż nie ma zamiaru ich wszystkich cenzurować. Nie mieli oni jakichkolwiek szans, aby dostarczyć mu niezbędnych pomocy naukowych. Środek zapobiegawczy został uchylony w dniu 16 grudnia 2008r. Sąd Rejonowy w (...) wyrokiem z dnia 4 stycznia 2011r. umorzył wobec powoda postępowanie karne, wskazując że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone. Na kwotę dochodzoną pozwem składa się kwota 12.000 zł tytułem odsetek ustawowych od naliczonych od kwoty 30.000 zł udzielonego poręczenia majątkowego.

W piśmie z dnia 31 maja 2012r. (k. 21) powódka oświadczyła, że domaga się zasądzenia od pozwanego kwoty 12.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, że ewentualna szkoda, jaką mogła ponieść powódka nie pozostaje w związku z działalnością Prokuratury Rejonowej w (...), lecz Sądem Rejonowym w K.. Wynika to stąd, iż źródłem szkody jest postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 16 grudnia 2008r. w przedmiocie ustanowienia poręczenia majątkowego w kwocie 30.000 zł. Zarzucił, że powódka zobligowana jest wykazać, że szkoda rzeczywiście zaistniała oraz że była następstwem jego bezprawnych działań. Podniósł ponadto, że jego działania podjęte wobec L. L. nie były bezprawne, bowiem w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym w sprawie Ds. (...) zachodziła wątpliwość czy czyny przypisane L. L. stanowią rzeczywiście element czynów będących przedmiotem wcześniejszego osądzenia, a tym samym czy zachowanie L. L. stanowiło element czynu osądzonego wcześniej oraz czy wystarczające byłoby zakwalifikowanie takiego zachowania z tego samego przepisu i ustalenie, iż dokonano go w tym samym okresie co czyn osądzony wcześniej, czy też koniecznym było badanie innych elementów stanu faktycznego przed ustaleniem zaistnienia takiej tożsamości. Stan powagi rzecz osądzonej w odniesieniu do L. L. wykreowany był przez skazanie go za sprzedaż dwóch gramów amfetaminy K. S.. Tymczasem w postępowaniu przygotowawczym w sprawie Ds. (...) zarzucono mu sprzedaż szerszemu gronu osób z terenu K. i T. amfetaminy w ilości nie mniejszej niż 750 gram, haszyszu w ilości nie mniejszej niż 1000 gram oraz tabletek ecstasy w ilości nie mniejszej niż 500 sztuk. Wskazał, że w okresie ustanowienia poręczenia majątkowego istniały podstawy do zastosowania w przedmiotowej sprawie środka zapobiegawczego. Tym samym postanowienie z dnia 16 grudnia 2008r. o ustanowieniu tymczasowego aresztowania znajdowało podstawy w obowiązującym porządku prawnym. Postanowienie to nie zostało zaskarżone. Późniejsze umorzenie postępowania nie przesądza o bezprawności ustanowienia poręczenia majątkowego, ponieważ przesłanką ustanowienia poręczenia majątkowego nie jest wina podejrzanego, lecz zapewnienie prawidłowego toku postępowania karnego. Zakwestionował również żądanie pozwu co do wysokości.

Postanowieniem z dnia 15 maja 2013r. Sąd Rejonowy w (...) Oznaczył Prezesa Sądu w (...) jako właściwą jednostkę Skarbu Państwa, z którą wiąże się dochodzone roszczenie w miejsce dotychczas reprezentującego Skarb Państwa Prokuratora Rejonowego w (...).

W piśmie z dnia 16 września 2013r. (k. 92) powódka S. L. zmodyfikowała żądanie pozwu wnosząc poza kwotą wskazaną w pozwie o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

W piśmie z dnia 19 marca 2014r. (k. 137) powódka cofnęła pozew w zakresie kwoty 788,61 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 marca 2008r. Sąd Rejonowy w (...) w sprawie (...) wydał postanowienie, na podstawie którego zastosował wobec L. L. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy od dnia 25 marca 2008r. do dnia 25 czerwca 2008r. Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2008r. Sąd Rejonowy w (...) przedłużył czas trwania tymczasowego aresztowania do dnia 25 września 2008r. Postanowieniem z dnia 23 września 2008r. ponownie przedłużono okres tymczasowego aresztowania do dnia 25 listopada 2008r. Postanowieniem z dnia 19 listopada 2008r. okres tymczasowego aresztowania przedłużono do dnia 1 marca 2009r.

(okoliczności bezsporne)

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2008r. Sądu Rejonowego w (...) w sprawie (...) zastosowano wobec L. L. środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego. Powódka S. L. - matka L. dobrowolnie uregulowała kwotę poręczenia majątkowego.

(okoliczności bezsporne)

Powódka S. L. w dniu 22 grudnia 2008r. złożyła poręczenia majątkowe w wysokości 30.000 zł zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 16 grudnia 2008r. w przedmiocie ustanowienia poręczenia majątkowego.

Dowód:

-protokół złożenia poręczenia majątkowego z dnia 22.12.2008r., k. 5

W dniu 4 stycznia 2011r. Sąd Rejonowy w (...) w sprawie (...) wydał wyrok, którym umorzył wobec L. L. postępowanie karne, gdyż postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone. Wyrok uprawomocnił się w dniu 20 października 2011r.

(okoliczność bezsporna)

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2011r. Sąd Rejonowy w (...) w sprawie (...) uchylił środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego i w dniu 19 stycznia 2012r. zwrócono kwotę 30.000 zł tytułem poręczenia.

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy w G. w dniu 28 czerwca 2012r. wydał wyrok w sprawie (...), którym zasądził od Skarbu Państwa na rzecz L. L. kwotę 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia orzeczenia tytułem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie (...) Sądu Rejonowego w (...) oraz w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

(okoliczność bezsporna)

Pozwany wypłacił na rzecz powódki kwotę 788,61 zł tytułem odsetek naliczonych od kwoty 30.000 zł wpłaconej tytułem poręczenia majątkowego.

(okoliczność bezsporna)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności bazując na dokumentach zgromadzonych w sprawie karnej Sygn. akt (...), z której dopuszczono dowód w niniejszej sprawie.

Na wstępie zaznaczyć należy, że niniejsza sprawa była wielokrotnie przekazywana z uwagi na spór w przedmiocie ustalenia właściwości rzeczowej pomiędzy tutejszym Sądem a Sądem Rejonowym w (...). Ostatecznie postanowieniem z dnia 6 maja 2014r. Sąd Rejonowy w (...) przekazał niniejszą sprawę do tutejszego Sądu ponosząc, że sąd okręgowy jest właściwy do jej rozpoznania zgodnie z art. 17 pkt 4⁴ k.p.c. Tutejszy Sąd nie podziela stanowiska sądu rejonowego, jednakże z uwagi na datę wytoczenia powództwa oraz przedmiot niniejszej sprawy, a w konsekwencji długotrwałość prowadzonego postępowania uznał, że podjąć się jej rozpoznania, mając na uwadze, iż właściwość rzeczowa nie stanowi przesłanki do stwierdzenia nieważności postępowania. Kolejne zaś przekazanie sprawy sądowi rejonowemu wiązałoby się z niezasadnym przedłużaniem postępowania. Ponadto mając na uwadze podstawę prawną, na jakiej powódka opiera swoje żądanie, tutejszy Sąd podziela bowiem w tej kwestii stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy, z którego wynika, że nie ma podstaw do stosowania art. 417¹ § 2 k.c. do roszczenia o odszkodowanie za szkodę wyrządzoną przez wydanie w postępowaniu karnym prawomocnego orzeczenia incydentalnego, w tym orzeczenia o zastosowaniu środka zapobiegawczego i odmowie jego uchylenia. W konsekwencji w takiej sprawie nadal do odpowiedzialności za szkodę wywołaną przez wydanie orzeczenia zarówno przez prokuratora, jak i przez sąd ma zastosowanie przepis art. 417 § 1 k.c., a nie przepis art. 417¹ § 2 k.c. (wyrok SN z dnia 13 czerwca 2013r., V CSK 348/12, LEX nr 1375501).

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Komentowany przepis przewiduje odpowiedzialność

odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, zdefiniowanym jako „niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej”. Stanowi zatem on ogólną podstawę odpowiedzialności władz publicznych za ich władcze działania, która nie znajduje zastosowania lub znajduje ograniczone zastosowanie tylko wówczas, gdy ustawodawca odrębnym unormowaniem określa konsekwencje niektórych działań organów władz publicznych. W ocenie Sądu żądanie powódki nie mogło zostać uwzględnione, ponieważ, pomimo że dobrowolnie wpłaciła ona za swojego syna w sprawie karnej poręczenie majątkowe, nie można było przyjąć, że wadliwie zastosowany środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, jak również postanowienie o poręczeniu majątkowym mają związek z powódką. Oba orzeczenia, które zostały w sposób wadliwy wydane odnoszą się bowiem tylko i wyłącznie względem L. L., któremu w postępowaniu karnym zostały postawione zarzuty. Sąd podzielił w tym zakresie argumentację przedstawioną w odpowiedzi na pozew, iż w niniejszym postępowaniu powódka nie posiada legitymacji procesowej czynnej. Powódkę należy traktować jako podmiot występujący całkowicie poza procesem karnym, gdyż nie miała on w nim przypisanej jakiegokolwiek roli procesowej. Wpłaciła ona wprawdzie poręczenie majątkowe, jednakże występując jedynie w charakterze matki oskarżonego, nie zaś osoby, którą łączył jakikolwiek stosunek z toczącym się postępowaniem jurysdykcyjnym w sprawie karnej. Oczywiście nie ma żadnych wątpliwości, że Sąd Rejonowy w (...) wydał nieprawidłowe orzeczenia, czym działał na szkodę oskarżonego. Wydanie tych nieprawidłowych orzeczeń jednak w żaden sposób nie wpływało na powódkę, jak również nie wywoływało po jej stronie żadnej szkody. Podkreślenia jednocześnie wymaga, co jest bezsporne, że poręczenie majątkowe zostało przez powódkę dobrowolnie zapłacone, a jego ustanowienie nastąpiło wskutek wniosków składanych w tym zakresie przez oskarżonego, aby środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania zamienić na poręczenie majątkowe. Zgodnie z art. 266 § 1 poręczenie majątkowe w postaci pieniędzy, papierów wartościowych, zastawu lub hipoteki może złożyć oskarżony albo inna osoba. Istotnym jest, że powódka poręczenie majątkowe złożyła dobrowolnie działając na rzecz i w interesie swojego syna. Nie istnieją również powody, aby uznać, że pieniądze, które zostały uiszczone przez powódkę pochodziły wyłącznie z majątku osobistego powódki. Ponadto, co jest bardzo istotne w realiach niniejszej sprawy powódka dokonała wpłaty kwoty 30.000 zł dobrowolnie. Ponadto Sąd miał na uwadze, że oskarżony w toku postępowania karnego do momentu wydania wyroku, którym umorzono wobec niego postępowanie karne, nie wnosił o uchylenie postanowienia o ustanowieniu poręczenia majątkowego. Nie podnosił również żadnych zarzutów, jakoby zarówno postanowienie w przedmiocie zastosowanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak również postanowienie o poręczeniu majątkowym zostały wydane wadliwie. Przy czym oskarżony również nie złożył żadnego środka zaskarżenia, nie zmiierzając tym samym do zweryfikowania przez Sąd II instancji prawidłowości i zasadności wydanych orzeczeń. Wobec powyższego Sąd doszedł do wniosku, że powództwo było bezzasadne, w szczególności z powodu braku legitymacji procesowej czynnej powódki. Niezależnie od tego zdaniem Sądu powódka również nie poniosła żadnej szkody, gdyż poręczenie majątkowe wpłaciła dobrowolnie, a ponadto przez całe postępowanie karne nie zmięrała do tego, aby postanowienie o udzieleniu poręczenia majątkowego zostało uchylone. Zdaniem Sądu również nie istnieje szkoda po stronie powódki z tego powodu, że wyplacono na jej rzecz kwotę 788,61 zł stanowiącą wysokość oprocentowania kwoty przez nią wpłaconej przez okres trwania poręczenia. Reasumując, Sąd nie dopatrzył się istnienia szkody majątkowej po stronie powódki. Niewłaściwe postępowanie pozwanego było zaś skierowane przeciwko L. L., nie zaś przeciwko powódce, dlatego też powództwo było niezasadne. Na marginesie można jeszcze wskazać, że ewentualnie można byłoby się zastanawiać nad przyznaniem odsetek od kwoty udzielonego poręczenia w sytuacji, gdyby w toku postępowania oskarżony kwestionował postanowienie o poręczeniu majątkowym i wzywał pozwanego do zapłaty. Wówczas jako podstawę prawną rozstrzygnięcia można by było przyjąć art. 455 k.c., zgodnie z którym jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Na gruncie niniejszej sprawy takie wezwanie nie zostało jednak przez oskarżonego wystosowane względem pozwanego, przy czym w takiej sytuacji z roszczeniem mógłby również występować jedynie L. L., nie zaś powódka.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w pkt II wyroku na podstawie art. 417 § 1 k.c. a contrario.

W pkt I wyroku Sąd umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego treścią Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Nadto, jeżeli powód cofnął

ze skutkiem prawnym pozew w piśmie procesowym, postanowienie o umorzeniu postępowania może zapaść na posiedzeniu niejawnym. W ocenie Sądu cofnięcie pozwu było dopuszczalne, zgodne z prawem i nie zmierzało do obejścia prawa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013, poz. 461). Z uwagi na fakt, iż stroną przegrywającą niniejszy proces jest powódka, to na niej spoczywa obowiązek pokrycia kosztów związanych z niniejszym postępowaniem. Sąd w pkt III wyroku zasądził kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego omyłkowo sugerując się kwotą w zakresie cofniętego powództwa, która wynosiła 788,61 zł, przy czym przy tak określonej wartości przedmiotu sporu zastosowanie miałby § 6 pkt 2. Sąd winien był jednak zasądzić koszty w wysokości 2.400 zł na podstawie § 6 pkt 5.